

OROSZFEHÉR

(Ez nem ám egy szín, mi több, festékfajta sem. De szedjük pontokba, a pontosság kedvéért.)

(Ez nem ám egy szín, mi több, festékfajta sem. A pontosság kedvéért.)

1. Megjelent a Kossuth Kiadónál – 2013, persze, valamelyest Kieselbach égisze alatt – a FEHÉR LÁSZLÓ c. album. Esszémonográfia? 112 oldal, három nyelven, sok-sok-sok illusztrációval.

2. A képek: válogatás – írjuk mi is így – Victor L. Menshikoff gyűjteményéből. Orosz ember, amiképpen az említett, három nyelven olvasható esszémonográfia is orosz szerző műve. Alexander Borovskyról van szó.

3. E munkáról hamarosan: az alábbiakban. Pozitívan. A lényegibbről: Fehér László 60 éves. Munkásságát mindig nagy rokonszenvvel, vonzódással kísértem, megszerettem, becsülöm, érzem, egyre nő az időben. Ez az album jó összefoglalás. Erről is azonnal.

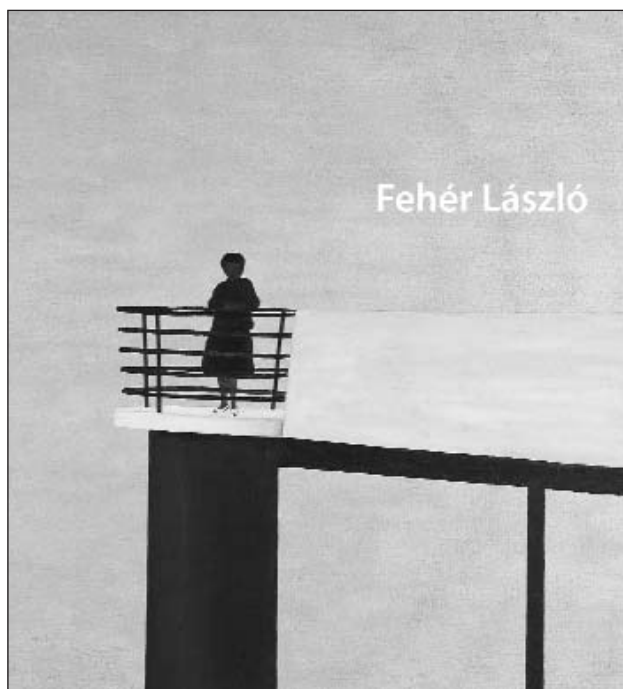
4. A tárgyra. A Borovsky-dolgozat kertelés nélkül önvall az értékelési módszerről. Szubjektív, életszerű. Saját kritériumainak hűen eleget tesz. És sok-sok érdekes szemponttal gazdag. Mi több, a feldolgozási mód sokban követi a festő legsajátabb önkifejezési változatait. Élvezetes, bár – érdemére – sokban tudományos munka.

5. Magam a leginkább „betanulni” szoktam az olvasott ismertendőket – könyveket, képeket –, így a *rendszerező-dolgom*, bár kisé kimerevítettnek tűnhet fel. Nem baj! A mára már csaknem hatalmasnak mondható Fehér-legendáról és életműről az Olvasó számára minél megdolgozottabb materiát akarok közvetíteni.

6. *Haladóknak*. Tehát: hiperrealizmus, fotórealizmus, igen. Borovsky jól hangsúlyozza, hogy ezek mind szakaszok Fehérnél. A mögöttes tartomány lehetne pop-art-szerű, s nem az. De a kizárólagosságot nem jelentő hiper-és-fotó sem lesz festőnkél örökérvényű. Nem is az. Borovsky jóslata: elhagyni sem fogja ezeket a super-tárgyhú feldolgozási módokat soha. Érzem én is, nem fogja. Nem hagyja.

Továbbá: Patrick Caulfield és más tárgyhűek-stilizálók? Fehér teljesen önálló hangsúlyokkal jelentkezik. A már-már hibátlanul tárgyszerűnek látszó képből egy fehérrel körvonalazott alak „ugrik ki”. Amiképpen a festő jó kis négyesosa mondja: „Valaki tétovázott, hogy kilépjen a képből.”

Nem szeretem a szót, de: zseniális találat, hogy a kép maga

élet-tárgy-elhithető teljesség, a kis alak meg annyi joggal létezik, hogy ott is hagyhatná, szerintem inkább teljesség, önállósággal létegethetne benn tovább. S eszményi helyzetekben nem így élünk-e? Ah, boldog pillanatok.

7. *Mindenkinek*.

Fehér életműve ily szabad lélegzeteket enged, sugall. A metrókocsimetszetekkel, a torony-plusz-alak vázképekkel, a döbbenő fotókkal, a legváratlanabbul konkretizálódó, nekünk amúgy ismeretlen illetőkkel, A szabadságszoborral stb. a filozofikus Fehér képei: „mind-mind akár az élet”... csak idézőjelben.

Idézőjelben idéznek.

Ez a pontosság kulcsszava itt.

Egzisztencialista festészet? Az se, talán. Meghatározások válogatják. Szerintem – szerényen mondom – más a létezés jegyű egzisztencia és más egzisztencialitás mint fogalom. Fehér legtöbb képe tárgyhú is, fogalmi is. De ha, ismét szerény meghatározásom meredekje szerint, az *egzisztencialitás* = a *tematizálatlan*, hogy jön össze mindez? Fehér „teljesen hű” tárgyai, e képtárgyak tematizáltságok, nem?

Ez ennek a művészetnek a csudája, a mi-a-csudája: hogy témának látszanak dolgai, aztán mégis csak jelzések. Hiába hű a metrókocsidarab a benti figuráival, vagy a házaspár (van) fotóhűségben a trópusi-vagy-milyen fa alatt, azért itt első pillantásra se témahűségről van szó. Van Fehérnek ez a bámulatós kibiccenése: van egy rés, egy elválasztó hézag. Összekötő az osztás után? Mindegy. *Azt látjuk, ezerral, amit látunk*, és mégis *már messze*, pontosabban *arrébb* – többet. Egy szóba írom: *arrébbtöbbet*. Ez nekem ma elsődleges a Fehér-művészet izgalomfaktora. Festészetéről tehát:

Érdekelt, szerettem, s kicsinél-kisebb monográfia „után” még kíváncsibban érdekel, még tartamibban kedvelem.

Nem tolakszik tematikájával.

Ha pedig témákat élet pontosan ad: még udvarias is ebben. Biztosra veszem, hogy legjobb erenyeit Fehér így a további nagyfestészetben vinni fogja. Ez nem mindig van így, de a befogadó nézőnek öröm. A jószerecsse mindig az. Ha megszolgálják. Festő, saját módodé legyen e hűség.